

מסורת הש"ס

א) [עין מוס' ברכות דף נ' רש"י ע"ל] ב) גיטין כ"ג וי"ט ד"ב יוסף מקשה קושא זו היא קומה וכו' ג) [ג'ל' צי מר"ן] ד) לעיל פ"ב ז"ל, א) לעיל ז"ל, ב) [למקנן ק. קיט"א] ג) פ"א ט"פ: חייב, ט) [עין לע"ב] ט) [עין במפ"ש הש"ס על דבור זה] י) [וע"ע מוס' גיטין ל"ג. ד"ה הא מנין] ט) [גם דף י"א, ו] וי"ט: ד"ה אודי]

תורה אור השלם 1. על פי לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על פה הירך עד היום הזה כי יגוע בלב ירך יעקב בגיד הנשה: בראשית לב

גליון הש"ס ת"ה פלניא (בסו"ד) דפלניא הוא. עין צ"מ ע"ע ע"ה מ"ה א"ה:

הגהות הב"ח א) אלא אמר רב שמת וכו' דאורייתא ל"מ ומאי שקיר: (ב) תוס' ד"ה ולא וכו' טעמייהו עינא היינו טעמייהו עין גמור ובל הני: (ג) ד"ה פלניא וכו' וי"ל דל"ד דשטר:

מוסף רש"י אכל מזה כזית וכו' מזה כזית. משני גיד הנשה של שתי יריות של כהמה אמת (דע"ל פ"ב) משל ימין ומשל שמאל (דע"ל פ"ב). ר' יהודה אומר אינו סופג אלא ארבעים. ר' יהודה לטעמיה דאמר (לעיל פ"ב) אינו סופג אלא כזית (ע"ל פ"ב). אכלו. גיד שלם, ואין בו כזית חייב. כחול מנלה כל שהוא, שהוא חייב משום דכיה הוא חשוי אסור (דע"ל פ"ב).

גיד הנשה פרק שביעי חולין

צו.

עין משפט
נר מצוה

נ א מ"י פ"ח מהל' מאלתא אסורות הל"ז סמו לאין קלט טו"ע יו"ד סי' סה טע"ף ח: נ ב מ"י שם הל"ב: נ ב ג מ"י שם הל"ג: נ ב ד מ"י שם הל' א) ב נ ב ד מ"י שם הל' א) ב טו"ע יו"ד סי' ק טע"ף א' בחגי"ג:

רבינו גרשום

בר פירי גרסין וקא מנכר אטמא קא מנכר הירך מגיד הנשה חוייה דקא גייס. כלומר שהיה גוממו עם השופי ולא מחטט אחריו: דאורי לך כ"י יהודה אורי לך. כלומר דחויין דמיקל דאמר כ"י לקיים בו מצות השופי ולא מחטט אחריו: מאי דשקיל בר פירי דאורייתא כלומר מה שקיל בר פירי אסור מן התורה לר' יהודה מכלל דשייר כ"י כלומר מכלל דמאי דשייר אסור מדרבנן לר' יהודה ואלא דאורי ליה דלא היה מחטט אחריו אלא היה גוממו כמאן אורי ליה כ"י דמאי דשייר אסור מדרבנן כמאן אורי ליה: לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד. כלומר שעל השופי בלבד לאפוקי סוף הגיד שחון לשופי שמותר מדאורייתא:

להני שמעפאה. דשרי אסור בטעיות עינא. טעיות עינא דקלא. שנתן דעמו להכירה בקול ומאצידה לא ילפינן דהתם משום חימווד הממוון חיישינן ללמא משקר דלמר מר (מכות דף כג:) גול ועריות נפשו של אדם מתאוה להם ומחמתדן: טעו. לטעיות עינא עדיפא:

פלוני דהני סימניה. פלוני הרג את הפסע ואין אנו מכירין צו מעולם אלא סימנין קן וכן היו בגופו איסור של הורג: טעיות עינא איס לן בגויה. ומכירין אנו צו: ואילו איס ליה. לשליח: טעיות עינא בגויה. שמכירו: מתנ"י שיעול את כולו. יחטט אחריו וסתם משנה ר"מ דאמר (לעיל דף כג:) חטיטה צע"י: אכלו ואין צו כזית. משום דכריה הוא ומייב בכל שהוא וכדלמרינן במסכת מכות (דף ג'.) אי אסת מודיס לי כחול מנלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו מפני שהיא כזרייתה: אינו סופג אלא ארבעים. דאינו נוהג אלא כזית: גמ' נר פיולי. כן שמו: גאים ליה. כרבי יהודה לא היה מחטט אלא גומס מלמעלה: אמר ליה לא פירסת. לא צע"ה ולא צע"ת אני חושדך: דאורי לך. לעשות כן כרבי יהודה אורי לך: ומאי דשייר דרבנן לר"מ. דמדרבנן הוא דצעי רבי מאיר חטיטה: שעל הכף. דאע"פ שהגיד ארוך אין אסור אלא מה שסוכב על הכף: כף. גשר הסוכב את הקולית ודבוק לעלם ארוך הארוך סוכב מקלמו על גבי אודו צער: אמר רב פפא כמנאי. כדמפרש ואולי דרבנן אית לכו דשמואל ורבי יהודה לית ליה דשמואל: (א) סתם אכילה כזית: ורבנן

ולא מהדרינן בטעיות עינא. תימה דשאני התם דחשדין ליה דילמא משקר שאניה שלו דהא לזרצה מרבנן מהדרינן בטעיות עינא וי"ל דהכא מיירי בטעיות עינא כל דהו והא דמהדרינן לזרצה מרבנן בטעיות עינא (ב) דהיינו בטעיות עינא גמור דכל הני אמוראי דהכא לא היה להם טעיות עינא גמור דאי לאו הכי מה היה להם לישאל אי הו ידעי זודאי לא הו מסופקים ללל:

פלניא דהאי סימניה והאי סימניה קמ"ה נפשא לא קמ"ה צ"ה. ור"מ והלא משיאין אשה על פי סימנים להך ליטנא דלמר רבא סימנין דאורייתא צ"ה בתרא דיצמות (דף קב.) ואם לאחר שנשאת צרו עדים שזינתה קטלינן לה דסמנין אסימנין להחזיקה בחזקת אשת איש מן השני ואפילו נתברר ע"י עדים שצעלה הראשון כבר היה מת בשעת הזנות ולא אמרינן שמה צעלה היה חי בשעת קידושה ואין קידושה קדושין וי"ל דכ"י האי גוונא נמי לא סמנינן אסימנין למיקטלה ולהחזיקה באשת איש מן השני אלא אמרינן שמה היה חי צעלה ולא הו קידושה קדושין וכן אם נשאת על פי עד אחד וזינתה לא קטלינן לה אע"פ שצעלה הראשון נודע שהיה מת כבר בשעת הזנות ללא לכל דבר מהימנינן ליה דאין האחין יורדים למלה על פיו וגם ארסה אסורה ור"מ והיאך מחזירין שטר חוב צסימניס והא אי אמו סהדי ואמרי פלוני דהאי סימניה והאי סימניה ליה מפלוני לא מפקין וי"ל דלא דמי (א) שטר שאין אדם מוחזק בו שיאמר שלי הוא מהדרינן שפיר אכל ממון שציד העבלים אין להוילא ע"י סימנין דה"ל לא הוה מפקין חפץ מיד בעלים אי אמו סהדי ואמרי ההוא חפץ דהאי סימניה והאי סימניה דש"ר דפלניא הוא: (ב) מ"ה דש"ר דרבנן לר' יהודה. ללאורה משמע דלרבי יהודה נמי אית ליה דאורייתא

וכמאן אורי ליה אלא אמר רב ששת מאי דשקל בר פירי דאורייתא (א) ומאי דשייר דרבנן לר"מ דאי רבי יהודה אפילו מדרבנן שרי: האוכל מגיד הנשה [וכו']: אמר שמואל ילא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד שנאמר יעל כף הירך אמר רב פפא כתנאי (ב) אכלו ואין בו כזית חייב רבי יהודה אומר עד שיהא בו כזית מ"מ דרבנן (ב) בריה (בפני עצמה) היא ורבנן ולר"מ הו דאורייתא כל כמה שאוסר רבי יהודה כדאמרן בסמוך דשקל דאורייתא לר"מ ולרבי יהודה דרבנן נמי לא שייך אכל אין נראה לומר כן דאם כן הו שגשג מחלוקות דאורייתא דר' יהודה פליג אההוא מנא דאמר לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד כדאמר בסמוך ולא מסתברא לומר כן דבשלמא רבי יהודה ומ"מ דידה פליגי דרש דעל קף הירך כדשמואל אלא רבי מאיר ורבי יהודה דמאי פליגי ור"מ ומנא לן דשקל בר פירי דאורייתא לר"מ דילמא כבר ר' מאיר דלא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד וליכא אלא שני מחלוקות ויש לומר כיון דמחמיר ר' מאיר בחטיטה לא מסתברא דמיקל דאורייתא טפי מדרבי יהודה ותנא קמא דר' יהודה דאי אין מחמיר בחטיטה כיון דמיקל דאורייתא וה"ל והא שמואל כבר כר' מאיר דלמר ליה חות ביה טפי וקאמרינן לקמן דשמואל קאמר לההוא שמעתא דלא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד ויש לומר דשמואל אליבא דתנא דממתינן דאמר אכלו ואין בו כזית חייב קאמר ולא אסרה תורה כו' וליה לא סבירא ליה וכו"ג אמר שמואל צפרק אלמנה ניזונת (בבב"ב דף ק"ג.) דמציאת אלמנה לעזמה והיינו כאנשי יהודה כדמוכח התם וצפרק נערה שנתפתתה (שם דף ק"ג.) שמעינן ליה לשמואל שפוסק צדדיא דהלכה כאנשי גלילי: צריף שיטורא את בורו. לענין חטיטה סתם כר' מאיר ולענין נזאמנים סתם כרבי יהודה לעיל (דף פ"ט.) דקתני וחכמים אומרים נזאמנים: מאי טעמא דרבנן בריה היא. וצוסף פירקין (דף ק"ב.) נמי אמרינן כי האי גוונא אכל כפור טהורה כזית ככל שהוא כזית חייב צ"ה בן צביה בן צביה דמיתתה ככל שהוא דאצבר מן החי ועוף טמא וגיד ושך חשיבי טפי כריה מנבלה טהורה כמיתתה כזית ולא חשיבא כריה וכן טבל לא חשיב ליה רבנן כריה כזית (דף ק"ג.) ויש לומר דהיינו טעמא דהני דכי אמר רחמנא לא תאכל גיד ולא תאכל עוף טמא וכן באצבר מן החי כאלו פירש בן גדול וצ"ה קטן דכולו מיקרו גיד ועוף וצ"ה שיהיו שלמים אכל נבלה חמיה נמי משמע וכל וכן טבל דאי הוה כמיז אלא תאכל חטה של טבל אז הוה חטא דמיתתה דברייה וכן משמע ע"פ פירוש דשבוט (דף ק"א.) דקאמר היכן מצינו באוכל כל שהו חשיב ופריך ולא והרי מפרש פירוש שבוט שאל אוכל כל שהוא ומשני מפרש נמי ככריה דמי משמע דטעמא דכריה הו כאלו פירש הכתוב שלא תאכל בן גדול וצ"ה קטן ור"מ דתנן צפרק אלו הן הלוקין (מכות י"ג.) כמה יאכל מן הטבל ויהיה חייב ר' שמעון אומר ככל שהוא וחכמים אומרים כזית אמר להם ר"ש אי אסת מודיס כחול מנלה כל שהוא שחייב אמרו לו מפני שהיא כזרייתה אמר להם אף חטה כזרייתה ומסיק בגמרא (ל"ג) דל"ש כל שהוא למכות אפילו קמח ולרביה דרבנן קאמר אדור לי מיהת דחטה אסת כזרייתה ככל שהוא ורבנן בריית נשמה חשיבא דחטה לא חשיבא והשתא קשה הרי גיד ואצבר מן החי דחשיבי כריה אלמא לא תליא מילתא צבשמה אפילו הוה נשמה בחטה לא חשיבא כריה כדפרישית דלא דמי למפרש דלא תאכל טבל כמיז ולא כמיז לא תאכל חטה של טבל ונראה לפרש דרבנן לדברי ר"ש קא חשדו ליה לדידן אפילו הוה חטה נשמה לא חשיבי ליה כריה דלא דמי למפרש כדפרישית אלא לדידן דחשבת ליה כריה אלמא לית לך טעמא דמפרש מ"מ לא דמי לנמלה דלנמלה איכא נשמה וקשה היכן מצינו כזה שמשביץ טעם לדבריו והם עצמם אינם סוברין שיהיה הדבר תלוי בנשמה וי"ל דכי האי גוונא אשכחן צפרק התערוצת (בבב"ב דף ע"ו.) דתניא אצרי תנימיים שנתערבו באצרי בעלת מוס ר' אליעזר אומר יקרבו ורואה אי את צער בעלת מוס כאלו הם עמים וכו"ה ר' אליעזר גופיה לית ליה האי טעמא דהא צרובע וצרבע מודה דלא יקרבו ולא קאמר רואה אי אתם כאלו הם עמים אלא עיקר טעמא דמפרש צב"מ מוס צם לא ירלו ה"ל ע"י תערוצות ור"ל ולדבריהם דרבנן קאמר להו כדאמר התם ומיהו שם מיושב יותר דמתוך כרייתא אומר כן הגמרא אכל צפרק בתרא דמכות (דף ק"ג.) מי דוחק הש"ס לומר דרבנן משיצין תשובה לר"ש לדבריו מה שאין סוברין כיון דאינו לא צבשמה ולא כזרייתה ור"ש דחשיב חטה כריה היאך תרומה עולה בק"ה הא אמרינן לקמן (דף ק.) דכריה לא צעלה גבי גיד וכי תימא דהתם היינו טעמא דכשנולד נולד האיסור עמו כמו גיד ושלימים ואצבר מן החי ועופות טמאים אכל תרומה מותר עד שימרח אכתי ועלה וכלאי הכרס לא ליטעלו. [וע"ע מוס' וזבחים ע"ב. ד"ה וליטעלו:] ורבי

בר פירי גרסין וקא מנכר אטמא קא מנכר הירך מגיד הנשה חוייה דקא גייס. כלומר שהיה גוממו עם השופי ולא מחטט אחריו: דאורי לך כ"י יהודה אורי לך. כלומר דחויין דמיקל דאמר כ"י לקיים בו מצות השופי ולא מחטט אחריו: מאי דשקיל בר פירי דאורייתא כלומר מה שקיל בר פירי אסור מן התורה לר' יהודה מכלל דשייר כ"י כלומר מכלל דמאי דשייר אסור מדרבנן לר' יהודה ואלא דאורי ליה דלא היה מחטט אחריו אלא היה גוממו כמאן אורי ליה כ"י דמאי דשייר אסור מדרבנן כמאן אורי ליה: לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד. כלומר שעל השופי בלבד לאפוקי סוף הגיד שחון לשופי שמותר מדאורייתא: